

TARTU RIIKLIK ÜLIKool

NSVL AJALoo KATEEDER

Fr. K. Gadebusch
ajaloolasena

DIPLOMITÖÖ

Nikolai Ševtsov

ajaloo osak. V kursas

Jatendaja: Sulev
Vahtre

TARTU 1973

Tartu Ülikooli Kirjanduskeskus
ARHIIVKOGU

Viitekirjaluettelo.

Balti - saasa hietoniigraafia on väike
käsitletud lühendatud ainsaldusega, viimane
ajal unti. Pak yotriautoid monograa-
fiid, jünditad on hieemite biograafi-
hite hõõdega või allikate ilwauditega.
Shing'i vantuat lümit on jünditad
ku otsekaeles nakuusvabehilid ajaloo-
lunde jwonguonit Roomus 1855. a. luti
ajaleelan J. Dutire joolt. ¹ Tama
vanem hõõ, Orupshu no nidegmo-
ysaapum Narkum. n. I² on aga yotri-
autrett balti - saasa ajaloo saiijuta-
mõne jünditad ja viimane jand
käsitletus rellsuldseannus. Vanamant
ajant nel on mit head bibliograafia
E. Wiersalmanit ja Blumfeld - koont,
kuid nite maati hie mit hieit hie jole.
Leonid amburon (roomem) on luti i lites

¹ Ш. Зыне, Описание манускриптов к истории
языков Прибалтики (Труды Института / XIX - XX вв.), До-
клад Академии Генералов на X международной
конференции в Праге, Москва, 1955.

² Ш. Зыне, Описание рукописей манускриптов, n. I,
Труды Института - рукописей в Праге, Москва,
1949.

tiis lugemisele vastavalt huvitav, kuid
 see pole siiski jändunud. Antikviteeride
 artiklid ajaloost loevad, sageli mine-
 jumbi juhtumid on ka „ajaloost ja
 -riigis“ kirjutatud ning need pole ka
 -Kaitse probleemid kirjutatud.

Viimane ajal on veel ilmunud ka
 ilmselge määramatusega ajaloo teadusest
 Kaitse, kus on ka mõningaid lugemise-
 luid vanema ajaloost kirjandusest.²

1972. a. toimis Pariisi rahvusvahelise
 muuseumi, mis oli juhtunud rahvusvahelise
 kirjanduse ja ajaloo kongressi Baltimaades
 ja Valgevenes. Selles vanema kirjanduse-
 gressi ajal on saanud, mille väga
 vajalik, nagu ka ajaloo D. Binns
 oma teadusele ka selles.³

Baltimaade ajaloo muuseumi ilmselge balti-
 sasklastest ajaloolaste loode suudmata
 on muuseumi muudata ja nii saanud, kui
 ka nende poliitilise ja kirjanduse
 rahvusvahelise, kuid reaalne arde rahvus-
 ajaloo alal loevad loe kirjutatud muud
 produktiivne, jättes omaste kirjutam-

¹ Zygmunt, Oryson..., lk. 4

² deminibla kirjanduse Kaitse ajaloo teadusest. Kirjanduse-
 kirjandusest ja ajaloo, D. Binns ja tein. E. Laid,
 Tallinn. 1970.

³ rahvusvahelise ajaloo muuseumi ja baltimaade
 ajaloo muuseumi ja ajaloo muuseumi. Kirjandusest ja ajaloo
 kirjandusest ja ajaloo muuseumi 50-ndate ajaloost
 СССР, Pärnu. 1972, lk. 20.

uus nende poliitiline muutlane ja
mõtetumise põhiselamine.

Hiistomioograafiale nagu igale teadusti-
kusele distriptsioonile on olnud sama
metodoloogiu. Ilma selle teoreetilise
väljatöötamisteta võib hiistomioograafiu
jüüda vaid kirjeldavaks "faktograafii-
nas" alaks, mis dubleerib ajaloosid
bibliograafiat.¹ Olnud on viimases
määritada ka hiistomioograafiliste
uurimuste objekt, mis pole veel ihiist
mõistetud.² Ilma et teadlased hiistomio-
graafilise käsitluse alla ajaloosid
koostavad ja vaa dote vaheldumise
ning allikatega töötamine võtke aneug.³
Mõeldumise plaanis võiks ne mõelda, et
"hiistomioograafia uurib objektiivselt
toimiva ajaloosidestrii subjektiivse
paigeldamise raadiuspääramise ajaloos-
lunde töedes, mis taastavad seda
päästuri või epohhidel." "Hiistomio-
graafiliste uurimuste interpretatsioonid on
dissimuleerimisobjektives olma konnematridel

¹ M. B. Huvantse, Mirovna mirovna (Huvantse
mirovna mirovna mirovna mirovna mirovna
mirovna), Ant.: mirovna u mirovna, mirovna mirovna
mirovna (LLP, Lõpuna mirovna, mirovna. 1965, lk. 4.

² Sealsam, lk. 8

³ Zytal, Dnestri ..., lk. 3

⁴ K. D. Tšupale, Mirovna mirovna mirovna
mirovna, skoll. 1977, lk. 227.

Võnnu (1860), Baitšini (1863) ja Odessa (1866) ühimeelides.¹ Nii pole aga ühisele suhtumisele jõutud, osalt rühkumast, et pole arvestatud üri nurinatute hüüelike mita-
 laraid eeltoini oadoleid. Niiid liinse
 udiis euldada heli: keemilisegeitine, jneeb-
 lumne, biogeograafiline ja keemilisegeitio-
 -konnafiline.²

Ilmselt loo laujatubari endant biogeogra-
 fihit liinji histooriograafihit nurinast
 rihert katti-saasa 17. sajandi histoori-
 ograafias eluhil nekad uirant ajalo-
 laert - Friedrich Thonard Gadebuschist.
 Tema du ja tegumit ajalooleuna on
 1822. a. aadunites ajalo - kultuurgitna
 itteuades karihlaadad Salme Punnlan,³
 sauid katjars jolu vlla luevli inuutuuna
 rigitada. Euga joku probleem praaditi-
 nit optimaalult uirihit lidland. Nõnd
 eluhila määramid on liinid vaira] Duti's
 oon loo's ("Ongnan no uideonograpum
 raiten, i. I").

Teaknasti vella liinidis avaldatud ja
 uulgi enam karihilijaline pärand on

¹ Trüppow, lk. 129.

² Saksamaa, lk. 129.

³ itteuades aadunites ajalo - kultuurgitna-
 rest 1822/23. aastal, H. Ottosen, ajaloeline ajurim,
 1823, Nr. 2, lk. 74-75.

³ Zyue, Ongnan ..., lk. 53-61.

väga matuses. Viimast on aga meie
 kirjute ripmis rõõm on RAKA-¹ liik-
 va aial F. K. Sackbush'i riiklikus fondis,
 mis alles kirjuti loodud 1955. aastal
 RAKA-st saanud meeskajaliidest.¹

Saal liidub vana inimeseid kohtu-
 muumantest kõõldest ja mõninguid fragmente.

Skandinaavia kõõl ei ole justis-
 vaadluse me rida veevõnne ja rida
 stonid, kus mujuas teadluses ja
 tegevat. F. K. Sackbush. Me ei võista
 ja sihtegi teadluse võpuni, sa ei
 ka tema subjektiivsete vaimu-
 de objektiveeritud tegevustega. Sackbush'i
 juhtum on aga me mõgi stulirese, kuna
 La Tante vana justitsiingeneraatori
 on olend ka nende objektiveeritud
 vaimu- ja tegevuste mõjutamisest tege-
 Shovantud juhtum liidub me Tante
 kultuurilist vaimu- ja tegevust. Põhjusta järg-
 ust kinnit, mis on tegevat ka
 inimese tegevustele vana.

¹ RAKA, f. 4368., nr. 1, nr. 1-14.

Tuinaus jatkamisesta on otettava huomioon se, että
 Beckenbachin tutkimus löydöistä, nimittäin siviili-
 siunon on „kirjalainensche Jahrbücher“¹
 on käsitellyt nämä löydöt historiograafisi-
 nes plaanissa, jossa on viitattu avaru-
 sista löydöksiin ja siviililainensche ja siviililainensche
 muutokset kuuluvat joko alitieteelliseen
 valdsoodan.² On otettava huomioon se, että Beckenbachin
 tutkimus löydöistä ja muista löydöistä
 on käsitellyt historiograafisella alalla.³

Käsitellyt on myös vajuttava ja automi-
 soiva muuttamattomien muutosten, käsitellyt on
 objektiiviset olennot ja siviililainensche
 laadun alalla.³ Vajuttava on viitattu
 viitattu siviililainensche automi-
 soiva ja siviililainensche löydöistä ja
 muista siviililainensche historiograafisella
 argumentaationa.

Luonnollisesti on otettava huomioon löy-
 dökäsitellyt. Oksanen on viitattu siviililainensche
 on siviililainensche siviililainensche
 siviililainensche siviililainensche ja siviililainensche
 siviililainensche siviililainensche. Tammilainensche
 on ka selgust luvua alitieteellisen

¹ F. K. Beckenbach, kirjalainensche Jahrbücher, 4 das, 3 köite, Pöytä 1770-73.

² F. K. Beckenbach, kirjalainensche Jahrbücher nach alphabetischer Ordnung, I, II, III, Pöytä 1777.

³ Tammilainensche, k. 134.

litmus tundiis probleemide lähemalt, et
selgitada kindlalt on Gudebenchi
lööde andmeid nende mis käsitlus
~~See~~ muudugi allikatest polegi saada.

1. peatükk.

Fr. K. Gadeluschi elu ja tegevus.

Teatavasti on ajalooteadmine üks osa kultuurist üldiselt mõttes ja iseenesest oluline osa oma inimkonnast üldiselt mõttes. Iga ajaloolane elab teatud ajal kindlas kultuurilises, poliitilises, majanduslikus jne. keskkonnas, mis avaldab talle mõju ja mõjutab tema vaateid ning tegevust ja teadmisi. Teadlane on ajaska ikk osa kultuurist ja avaldab üht või vähemalt peamiselt avaldama oma tegevusega mõju keskkonnale. Teadlane on meile oluline vahend teadlase elu jaoks, tema teaduste kultuuriga, tema intellektuaalsete tegevustega üldiselt mõttes ja teaduste vahelises ühenduses.

Meie peatükk räägib alla teadlase

leadvan Fr. K. Sadebuschi unnijad on
onnelikumas olukonnas kuu nune hise
opetlase omad. Nimelt on ta in kuuja
panoma kolmandas risthus oma luskaija
pohitautid.¹ Jangrevaat koonnonda auti-
lite automid² noi nende laendajad³
pole nin midagi olulist tisanud v.a.
muidugi ta nomaaga roget ole.

¹ F. K. Sadebusch, kiuilainetische Bibliothek nach
alphabetischen Ordnung, Th. I, Riga. 1777.

² (J. B. Dussel), pession der vom Jahre 1750 bis
1780 meritorbenen Deutschen Schriftsteller,
IV Bd., Leipzig. 1804

(Ulrichs), Biographie universelle ancienne
et moderne..., t. XVI, Paris. 1816.

J. F. v. Reuse u. C. E. Nagler, allgemeine
Schriftsteller- und Gelehrten Lexicon der
Provinzen Kurland, Estland und Lih-
land, Bd. II, Mitau. 1729.

(R. Hansmann), allgemeine Deutsche Biogra-
phie, VII Bd., Leipzig. 1777.

(P. Taurin - Taurin), Kesti biograafiline luen-
nora, Tartu. 1826-29.

³ Herr. J. B. Frischens Beyträge und Bemerk-
ungen an Herr. F. K. Sadebusch kiuilainetische
Bibliothek, Nord. Misc., St. II, Riga. 1782.

Beytrag zum kiuilainetischen Gelehrten geschichte,
Nord. Misc., St. XI/XII, Riga. 1786.

[Schrank, J. G.], Noch ein Beytrag an Sade-
buschs kiuilainetische Bibliothek oder
sine Gelehrten geschichte von Estland, Nord.
Misc., St. XXVII/XXVIII, Riga. 1781.

allgemeines Schriftsteller- und Gelehrten Lexi-
con der Provinzen Kurland, Estland und
Lihland von J. F. v. Reuse u. C. E. Nagler, Nach-
traege und Fortsetzungen unter Mitwirkung
von Dr. C. E. Nagler, bearbeitet von Dr.
Theodor Birn, I Bd., Mitau. 1759.

Friedrich Thomas Gadebusch sündis 29. jaanaril 1719. a. Rügeni saarel Altenfährnenis ministripotaja Thomas Gadebuschi ja Regina Dorothea Gadebuschi (reingõltsunimega Willigina) pojana. Neljandal Friedrich Thomasi eluaental kolitudas Stralsundis, kus ta seab alganduse. 1733 - 1737 õpit Gadebusch Hamburgis kohalikus gümnaasiumis. Ta nimetab meeldijäivamaid õpetajaid: Edzardi, Püchey Wolt, Dornemann, anti Fabricius. Juba seal algab Gadebuschi arvamus ~~He~~ süüalustel, päevas lubas ta mulale lihtsi seid 3-4 t. vaba aega. 1738. a. antiit ja Suiitswaldi ülikooli õppides õiguskandmist, ajalugu ja filosoofiat. Sealsetest õppijõndudest on Gadebuschile meeldik jäänud Stensler, Westphal, Nettelbluja ja Balthasar. Suiitswaldis on aega ta lähikert aega. Viimane mul Rügeni saarel ningi männates, vidab ta Stolperu venna juurde. Gadebusch kavatseb astuda Idörigsburgi ülikooli, kuid peatus venna juures uerib pikemaas. Alles 1739. a. liikandthgrühade

¹(Schramke, J. Ch.), lk. 295.

paikku sõidab ta edasi. Ta mündub
 mõnda aega Püri-dukis ja peatub
 seejärel juhtumise ajaks Dargis.
 Kuni 1742. aastani on ta seal riike
 niiska kantsleri poja õpetajaks, kellega
 koos sõidab ta 1742. a. Königsber-
 gi. Seal saab ta koduõpetajaks
 von Golzi perekonnas (1742-48) ja
 hiljem v. Dorenkampfi kaks poja
 õpetajaks, kellega ~~koos sõidab ta~~ (1748-50),
 kelledest vanem saab hiljem maanõu-
 kuses ning on eluline kuju Gadebuschi
 kantsleride seaduse juures. Lühikert
 aja on ta hool all maavanema
 v. Nitzinghofi pojad, keda ta saadab
 neil Hennesdomfint Sassamaale.
 Umbes sel ajal viiub Gadebusch
 Königsbergi praaturu erigraafi
 Ferreri lüüega riimuga elama.
 (16. augustil 1750). Samal aastal
 saab Gadebusch elama Tauturu, sa-
 des nin eillassõhta (Ordnungsgericht)
 notariks Tautu maakoosuses. Riisodad
 olles meile vajalik vaudida Tautu
 linna olusorda ajal mil riis
 seab F. K. Gadebusch.¹

¹ Sealjuures kantslerid me jöhiandamistina na
 P. Treibergi (Tautu) poolt kirjastatud wa 17. s.
 Tautu kantslerid, Tautu. 1927, lk. 87-101.

Põhjarõja käigus sai Tuntu linn
lugesanti kannatada, nii rõjagumustus-
te kui ka 1708. a. austruori läbi.
Nimelt viidi Tuntut Venemaale
kuluks linna nimesseamaid kodanikke,
E. Senaphini andmeid oli reid 824.¹
Portor J. H. Gnetjakovi pealt on arjate
kõik kinniskunnatatus (Shirhen Such) svingu
pandud. Ta kahtleb oma 4.000 talu-
väimega rannatõrjega ja jätub
kruudas jüüdis pänta oma hobelana-
rõmid puites need kinniskus lanaglaa-
di alla.² Venemaalt lubati tagasi
tulla 1714. a. Enamik anns Velozha-
maal. Sealt laastigi tulema 1714. a.
jaamamis. Gnetjakovi jäturuse
järgi tehti peatus Nannas oodates
paremat ahtaega ja meelt dukes
Nanna komandandi Nannõssini had-
test, et linn on vaenetas ja du-
kosta raski lida.³ Piit oli muidu-
gi tõesti kurb, kuid pitajocali
laastab linnale jälle du niss
Salena.

¹ E. Senaphin. Die Katastrophe der Stadt Dompst,
Reval. 1802, lk. 74-81.

² A. W. Hupel. Topographische Nachrichten von
Lith- und Estland, Bd. I, Riga. 1774, lk. 247-248.

³ J. Lesmann, Linnland im achtzehnten Jahr-
hundert, Leipzig. 1776, lk. 133.

1719. a. oli Tantsu laantatud omavalit-
 stustik kord, kuid liianuõimud ei tege-
 nud ühti asjaga. Üheskoos ja
 ühennõimotsooniumi viidi ära Riiga (1703. a.)
 ülikooli segevus ^{Tantsu} oli ammu seiku-
 nud. Linnale elu viirus olid muut-
 nud igamugused protestandid ja lüüdid.
 On aga ka juba edusaid samme
 tehtud. Enneku edus oli 1723. a. mu-
 kosuim läiendamine, ilmselt oli
 need sedarõrd jõukamaks muutunud.
 Umbes samal ajal algas ka üle
 Emajõe püüdnud ehitama. 1730. a.
 saab linn jälle oma liianuõimotsoo-
 nimmi.² Jätkid loomulikult ei loon-
 Tantsu veel üle väikelinna linn-
 me. Linnas on 1766. a. vaid 31 hün-
 naja (mõned neist 3 konnaelind). Linnas
 kaubandustik elu pole ühti elu.
 Emajõe pidi tuleb vaid 60-90
 laeva aastas.³ Jätklaps on õige, et
 " ... nii on kogunet, mida Tantsu
 sel ajal parand, igas ruttus mõsma-
 ta."⁴

¹ Keskne, kirjand... lk. 141.

² Sealsamas, lk. 141.

³ Sealsamas, lk. 259.

⁴ H. Semel, Der alexandrinische Stil und die
 "Wäutken Zeit", Donpat. 1919, lk. 4-5.

Selline oli mees ja kogu mees
maa kuhu Gadebusch 18. s. kessul drama
amus. Ei drama ja Tantsu liin muutis
selles Põhja ja järges kultuuri ja muu
dugi võimuses liini ja Ferdinand.

Samuti ei drama ja ka Saksamaa,
maa kuhu 18. s. kuhu intelligente
Baltimaale koduõpetajana või partei-
mitus tuli, 18. s. Tööleis meel täiesti-
kult üle saanud sellest kinnist
kuhu satuti 16. s. Tööleis osalt
kinnistiku meestri ja 30 aastat
roja mõjul. Piirison (emiti A. H. Franke)
ja valgustus (Ch. Wolff jt.) saavad lähis-
tama Saksamaa Saksamaa ja
18. s. Tööleis kulture saab juba maailma-
tükture. Saksamaa saanud nägida
Baltimaal aga piirist liin olusorda
kui kodus. Pärastolud olid me
sellises ohkorus, mis oli emiti loa-
vas vartuolus Saksamaa kinnistiti-
alt emandatud. "Kosmos" loomuliku
õiguse "loomingu". Hilisemate balti-
sassa pärimuse kinnistiku osim-
kodad orji enam meedikand ja

1 B. [Benschold], F. K. Gadebusch in den Reichsruen-
sammlung an Monum., Baltische Monatsschrift
V Bd., Riga. 1862, lk. 144-145.
2 J. J. Meppanov meegide emblaand meepigessov
gumbepuuta, Asumuvas. 1854, lk. 32.

neakromal pinnal seisvad kuni jomant-
 umi valgustajail. Oma mõju on nia
 ka vene pämiroujme vastase ideede
 radikaalusel. Oluline on aga, „et val-
 gustus tollal tähendas midagi palju
 laiemat kui vinnult võitlust pämis-
 oujme vastu. See tähendas rõõbe
 inimliku mõistuse valgustust ja matric-
 oalitseva enavitmaksärituse (khuigi
 enamasti veel krompnommris kinnituse
 mõningate põhilogmadega).“¹ Olulise
 on see valgustuse aspekt Sadoburhi
 puhul oluline, khuigi ka pämirou-
 jme kinnituses oli mõnede võna edu-
 osedne.

Saama rittusrohta notarius laasab
 Sadoburhi kroon nime radma. 1454.a.
 oktoob ku 900 nbl. ant imperator Pitski
 maja, kitiroma Vene kuu kohal saame-
 roel („Holm“), mis oli mais maant
 enaldotud kanatiga ja kuu pool roelas
 Emajdgi.² Umbes sel ajal Sadoburhi
 ka abiellub Maria Teurica'ga. Ta
 nuntreb endale ka konnaaliku raamata-

¹ A. armit, Jämböna, P. maantuffel, Tooru,
 Tallinn. 1964, lk. 120-121.
² M. Zureyrogasini, Topog Topoob Anoproizgarenü ugdep-
 kum u Pormonimimü anasmpes 14 gexadpo
 1766 rogn (Sestunsk Guro-Sno. Odung. yru
 unnapas. Topoburahi kinnituse, T. XIII, 1907, lk. 83.

Kõige 16. mail 1755. a. nimes lulekahjus põleb aga maja nika. Suurim kahju on Sadubuschile tema 20 aasta loist "Sassa kuisimisi ajaloost" (Reichshüttemit), mis oli välja müüdnud leppola I-ii, s.o. umbes 17. s. kemparigan. Vantid muutub ta me maja Väike - Gildi ja õhuga lühenä juuronnas. Samal ajal oseb Sadubusch ka inimismentruure notumiss ja tuleb villasrohtant ära.

Tolleaegses Tantsus olid teinavad maal ja gildide rühted. Tunda annab kindlate ja mahuldavate seaduste juurdraamine. Ari lähub riikangeli, et kuni senine bürgermeister Saksa end ametist vabanes palub (1763. a.) eritab maal palme kindral kuberner Browne'le lühike lahustamiseks. Browne'i eritine peab määrab Senat 22. VI 1764. a. enamommatire Keiserliku Kuningjoni koosvime (1800. a. Browne): erimes maadumil v. Bannings, viikud - Düeroktu unseror v. Bonnslangoff ja maushoktu asessor v. Helmsen. 17. augustil samal aastal anti loole, kuitumits oli Fr. K. Sadubusch. Kuningjoni loole nimmes on 20. IV 1765. a. avaldatud an - "Bürgerrechtlich", mis jidi geadma tiaranduma seadustikule alustele.

¹ Bismyogranu, T. XIII, lk. 83.

ajalugu näitas, et seda ka rünnus oas saavutati. Seejärel oli Sedelbush õige oluline roll kaasa ütlemine ja endale sellega ka nime kiitmine.

Sedelbushile parutati Saaremaa maasõjaku sekretäri kohta. 9. aprillil 1765. arutas ta ametlikult ametisse, kuid praegiselt ta seda pole, sest laigutab ja 5. novembril samal aastal saab ta ametist vabaks enda palvel. 6. mail 1766.a. saab ta uuesti rünnakust tagasi, samasugust on ta ka kinnisomanduse retarivis. 1766.a. mail tollane linnaõigustite komisjon ja sellele ametisse kinnitatakse Sedelbush 16. mail samal aastal.

Siisrohal oleks vaja selgitada järele Tantsu magistriraadi organisatsioon, mille fiktsioonis ka seesama „Brüngen- meegleik“. Magistriraadi koosseisus oli 11 inimest, kelles nel kantselid. Üheteistkümnest olid 4 õpetlased (Scholaren) ülejäänud kaupmeestest (Handmannschaft). Rau erotsas oli juhtis Brüngenmeistrit (Justia-Brüngenmeister) põhipalgaga 300 rbl. kelles olid nel nink (koopmeistri ja linnaandis!), sekretär,

notan, poliitri bürgermeister ning 6 meelär-
 rat (Ratskammer) palgaga 80 rbl. ja linnar-
 kuraat ühe maja abitaie ütlugrida minuga.
 Jestiits bürgermeister oli ka bria üben-
 koormitao minni alla käiva linnakoormis-
 teo minni eesotsas. Koormitao minnis
 olid nel vaimulike kaarmitajate na
 eeti ja saasa pastoriid ja itoulike
 kaarmitajate na rindit ja üks meelär-
 radest, protestantlis itougeid linnakoormi-
 täm.

Saadebush valimisel linnarinditades
 oli tema vastu mi mõnigi magistranti
 liige. Sa waldub ka meidi piljeen
 saadime valimisel itoukswan Saadime-
 ku koormisjoni. Nimelt kutus Kata-
 miina II 14. detsembril 1766. a. manifestiga
 koormis jostriantse koormisjoni me
 Saadime ku koormisjoni. Ka Tanta
 linnal tuli seata üks saadik. Selles
 valiti Saadebush. Probleemi on põhjaliam-
 malt käritlenud J. Zornigwadsen³ ja S. Bann-
 holz⁴. Saadime ku Saadebush in oma
 hitirama itoukswa meidi päemitus isna
 põhjaliamtult ülestüden dori linnal.⁵

¹ Hügel, Topographische..., lk. 252.

² Sealsamas, lk. 255.

³ Zornigwadsen, Topogr. Anst. vgl. u. Bannmann
 manifest 14. Dez. 1766 vgl. U. 52. Anst. Odus. vgl.
 u. u. Topograph. Anst., II. 24. 1807, XIV. 1807, XV. 1808.

⁴ S. Bannholz, F. K. Saadebush in den Reichsversammlungen
 an Morawen, Balthische Monatschrift, I Bd., Nr. 135.

⁵ Deputationsjournal über die Reichsstadt Morawen 1767, S. 11.
 I, II, III, R. A. K. A., f. 955, nm. 1, nr. 2 1861-1863.

pannusele iness miss seda rühta saadeti.

Ta on segev omandi alamemarijonis. Alhuseas on Graduti ku kominjonis prob-
lemis ka pärimisjäre reformimine.
Balti kubemangude saadi kuit on
reformi prott jökiand ttehidelt vaid
üks saadiit - Sedebuch.² Töni kuitl,
lünpitiku saasa kammaleadante inidu-
jana on tal sripaanit ma omanise
kottunõime jöviramine pärimisite rüht,
kuid enamis Balti saadi müt ii
rõndand sedagi.³

Sadibuch lastub Tautant raha - 12000 rbl.
auntas, kuid maad ii võimalda neta.
dantades kōisik sulub oma saadi sun-
neta koontamine mõnusa protseoni
kurimise ja äraait 21. nov. rōintilawara.⁴
12. detsembril on ta Tautas sagari.

Sadibuchi saadimurkajäin rühga aga
neta ii toje. 1765. a. on vaja rōita Piigä
et anutada mawendi rōhtotamist neta
kessawatrus rōndis Tiigi rōja rühk
kattens. Pimut kōizlawa arab Sadibuch
sule. Ka rüht mirit jant ta kōmati-

¹ [Benschola], lk. 43.

² H. Zygel, Oitzewarim kōngwe 6 XVIII kōwe, Rara.
1946, lk. 372.

³ Sealsamus, lk. 373.

⁴ Ein Piigjennimint den Deutschen Herrentaat Doyput
1767, hiäländisch - deutsche Hette, Hiäländ. 1776, lk. 48.

Kuult päevitkura kirjja.¹ Kogu ne
sadaimatega aga Fortis Sadelmachi
autonituti ja fachtitult ta misabeni
linna jaktimise erotsas, linnu ametlik
jurtiitsbüngenmitus on Laige. Ta
säidub ka kominatooniama assessori
ametit, on sejänil samas esiteja,
sõotab ka neise maadrimisute raviduini-
mirus. Sadelmachi enda arvates on ta,
ainus kes Vene ajal on püütud meel
kõrki Tanta maadonna piiritavid.
22. jaanami kereöööl vastu 23-ndat
oktobri Tantara läbiööidul Pitubunint
Benliini pmiri pmints Heinrich. Jürg-
mirel päval eritletakse Sadelmachi
pmintrite ja ta suunitab teha ka
Tanta linna poelt. Seda sündmust
on Sadelmach ise vajalikus pidanud oma
dubos ära mainida. 5. oktoobril 1771.a.
valitakse Sadelmach ametlikult jurtiits-
büngenmitmises lakkunoma Ehsenmanni
arvul.

F. K. Sadelmach seisab linna erotsas
pöördelind ajal. Liinimaa, „meel aja“

¹ Rigiastem Deputatsioonstasekund üben Peine nach Riga.
1765, RAKA, f. 395, n.m. 1, nr. 27955.

doremiest. 1731. a. oli taas avatud
 linnakool. See si oma meel hulle
 aega oma maja. Tuli tegutseda ühes
 majas koolimajas. Hiljem nad
 ühendati si ühes - ühtemugavaks kooliks,
 milles oli ruumide 4 õpetajat. ¹ 1758. a.
 avati Paul I koolimaja ja siine ruumide
 õppemajas aadlike kooli (allliche
 Fräulein Stift). ² Hiljast hakati intelli-
 gentes. Hiljandusest on duubia Carl Peten-
 sen, üks vähemid mit mõnemeel sassa
 hulkajaid. ³ Olulised inimesed on meel
 J. J. Saknen / hiljandusest, meelis Tante
 ajalugu), J. B. A. v. Buri kooli / linnakool-
 lüü), S. L. Peckmann (vaimulik, meelis kooli-
 man ja kooli ajalugu), S. S. Brash
 (kooli), K. B. v. Staden (kooli, pidas
 hiljandusest J. Ch. Quandtiga meelis meelis
 de kooli), T. Plaschwig (vaimulik), T.
 Odeberg (vaimulik), J. H. Lange (kooli
 meelis, meelis vaimuliku kooli),
 Joulupöena oli kooli Ch. David kooli
 jooey Michael Jacob kooli, kes 15. aanda-

¹ Hüpel, Topographische..., lk. 255.

² F. O. Herz, Wörter in der Geschichte der Stadt
 Dorpat, Dorpat. 1803, lk. 46.

³ F. O. Herz, Von hundert Jahren, lk. 41.

õena ringjutus silmapaistvat hoolit,
hiljem aja katjusis sattus inill vaimu-
kaiglane nagu ringjutab N. Ilanama sin
oma "Vene meirija kirjakes".²

Taantu Lantlente grupp oli J. Ekkwasti
arvates palju lusevaimini ootud hiiri
konarute olusadema ja raketega kuni
nda oled Püia hinduuri ja Hunderi
ringid.³ Iduri mõlemale linna tubid
hitiomad kultuuritegelused rannas
ihet kohart - Püia, omadurid nad
mi linades minevad jooned. Seeju oli
drit liinadit oma optiifika olus.
Taantu oli itvõlt lusevaimini ja pane-
mades raketes maaga, samal ajal
kuni Püias realites koogiisai montlist
maa ja linna vahel.⁴ Iduri Tauntat
ähaandus nuni oht - püia linnas.
Ilant oliks linna vajama olliit
õppurantut nagu itihool, mis oliks
andand linnaal koogiis nuni lühend-
ol.⁵ Sama arvab ka A. W. Hüpsel.⁶ Eoodu-
mus olliiks oli ka lüises plaanis.

¹ Ekkwast, hiinland..., lk. 518.

² Portiitilla ja lübi Festiman, Festiman nuni meirija-
nita kirjutes (XVII sajandi lõpp - XVIII sajandi algus),
Dhoort. S. In arvo, lk. 46-47.

³ Ekkwast, hiinland..., lk. 520.

⁴ Salsam, lk. 521.

⁵ Salsam, lk. 522.

⁶ Hüpsel, Topograaf hiinland..., lk. 259.

Nimelt jidiia balti aadlike lapsed
 kõrgema hariduse saamiseks võitma
 kus Saksamaale või Prusiasse. Edaspidi
 teeb ära riigimeija Kinniman, Thumanna
 ja Teikman balti-usselaste lastest, kes
 läksid riigikoolidesse, saageda mimi Hul-
 luse, Wittenburgi, Thönigsburgi ja Jerus-
 ale.¹ Peale Prantsuse revolutsiooni rahus-
 tus aja tunnuseks kodakondsuse aadlit.²

Ette segeda mimi oli päevakorral
 kõrgema õppemater Tautus.

25. juunil 1775. puhul Tautus luges
 loomul ajal mure salakuulja, mis aadli
 õnnumis ka maasooja. Selle laantamine
 ja mõni liina kodumadamine
 sai laumike riikudewas etendamine.
 abi aadli salakuuljus kannutamise,
 riikumadamine misse saatide teidu-
 meena ja rada.³ Organismide
 kõrgandus maasooja laantamine. abi
 saadi ka Katamine II - tt - 100.000
 rubla liina kodumadamine / põhitinelt
 maasooja laantamine / ja 60.000 rubl.
 mure rilla (Thiirivilla) etendamine.⁴

¹ Edaspidi, hiisland... , lk. 541-579.

² Wapitanon, lk. 32.

³ Lera, lk. 46.

⁴ Sealsamas, lk. 47.

Näib, et Tants oli keisririigile meelde
 jäänud 17. ja 18. juunil 1764.a. tiimas
 riisimist. Kõik raskused panna
 muretsama 2. juunil 1772. aastal. Hoone
 jaotatud kaks müüri- ja seina-
 ("äitumana") J. H. B. Walther. Müüri-
 ni panna on kirjeldatud Gedenbuch
 in. 1. Tähtselt mõeldati väärilise
 jändalikkusega: nunnikaga, kinnituse-
 nella de löömisega ja sõudega.

Pidavat Kõrval linna elanike arv:

1765 - 3000²

1774 - 3300

1780 - 3603³

Loomulikult ei randa aga rita
 Kõrval linna panna kinni konna-
 ste Riial, kaus 1776.a. on 13.057
 elaniku. 4 Tants, konna-
 laatu, 4 korda aastas. Eurenun reit
 algas 7. jaanuari päeva ja keitis
 3 nädalat. 5

Selline nägi väge selle linna stu-

1 [F. K. Gedenbuch, Nachricht von Niederentbarnung
 des Rathhaus an Dampst und von den
 Fugelbüchlein, womit der Bürgermeister am
 2. März 1782 gefasst worden.

2 Kõrval, kindlused..., lk. 513.

3 Tants, lk. 101.

4 Pura, Pura, 1367, lk. 63.

5 Hupel, Topographische..., lk. 257.

Hypseliga, kes „oli XVII sajandi isikooma-
 ke entriitlopuudiliste suundidega seadla-
 ne, kes on loomid ja kirjutiini
 avaldanud väga mitmesuguste
 kirjumuste kohta ning sellele tege-
 hülz avaldub matujalide koguar-
 ves ning publitseerimises.“¹ Salk-
 luskil oli toepoolset võimalus kogun-
 da matujale kuuaja päikeses oma
 aanti tõtte neile ligi (müchikana
 olla juba). Idrid kuni näitus

Buete kuuajas koguaris võimist,
 mis Salkluskil alati hilisema karm-
 lumise kavatsusega.² Matujale kogun-
 tu põhivõtt ajaleks alalt, uniti
 kohaliku ajaleks kohta. Eri etid
 Salk abiks kohalikuks pastornid. Tema

„Nachrichten von den evangelischen
 Predigern im Döngsathischen Klavir“³
 teob meie ette võime rakkina teated.
 Otipävi pastor J. H. Suotjahlton andmilt
 klavir viimised teadon. Salkluskil
 on loomad vägevõimjutori ka kirjuminaama-

¹ Eesti kirjanduse ajalugu, I kd., 1865. Tallinn, lk. 235.
 & Sitamysberichte --, lk. 6.

³ RAKA, f. 4368, nim. 4, nr. 11.

Shirt. Pöytäkirja on andonid and-
nna pastor J. B. Trunblut.

Et Sadelbomski kunnidening loeti
muu oli, rda näitawad onti loma
ojaskingadent - maamatutud lottud väija-
kingutute kogud. " Sammlungen aus
der Schützen Geschichte" (alutudus
1766 ja VI kd. lõpetatud registreeringa ulu-
na 6 köite kohta 1792. a.), mille
8 köitert on RAKA fondis I, II ja VI köide,
on heas näituses ollu kohta. Püsal
vaid registri erinevate ametomised:

anonyma (at. kogunenud jre.)

antiquitates

Diplomatica

Genealogica

Geographica

Handel

Historia civitatis

Historia ecclesiastica

Historia litteraria

Historia naturalis

Das canonium et ecclesiast.

Das civile

¹ RAKA, f. 4367, nim. 1, nr. 6, 7, 8.

² RAKA, f. 4367, nim. 1, nr. 7, l. 235-367

Dns fundati

Dns publicum

Lesicon

Murica

Physica

Psychologia

Alles registrierte seit der kogn. dicti
Kantatwars seit vlassungjati on
tektud registläbi ilma rihtkannita,
mis rujuvab mis alles tappetapiina.

Väljastungjati on tektud Nertoni kasso-
nika kotta, Mayeni ja Grünan kotted,
antiigi ja unema ajalo kotta.

Põhjaliselt on unenitud B. Francolini
avastuste lugu rihtneet allikait
männmeid lides.

Samaladme kogu "Munkvinnichgkeiten,
berordens aus dem Gelehrtengebiete"
[Iosa, 1775-88]¹ visaldub samuti
männmeid kotted teadlute stu ja
avastuste ajalo kotta. Olukusest
kogu rehes laadis on aja, Observa-
tiones varius esc histoniam, littuaniam
praesentiam, et aliquis diguntionibus
littuanis (RAKA f. 4368, VI, VII, IX ja XI köide)²

¹ RAKA, f. 4368, rin. 4, ri. 9.

² RAKA, f. 4368, rin. 1, ri. 1, 2, 3, 4.

Sellele on ka täiendussõide, Supplementa ad observationes varinas" (RAKA-¹ III kd. ja I-rt 2 fragmenti, [1770-1785])
 Ka ne sisaldab vägumijutusi, saati on need tehtud perioodilist, kus lühem-
 lühemate mit mingundist (sagedamini
 "allgemeine literarische-Zeitung", "Burlinens
 Monatschrift", "de Francura kiltmaime" j.t.).
 Võime leida jälle B. Franclini nime,
 samuti Motine'i ja J. Douman' oma.
 Väib märgata, et Sedebusch andi suurt
 suurt literaafia vastu võtta ei näita,
 kuigi praetum valguitajate tuntega
 ta tekitab on. Vägumijutused on
 tõenäoliselt tehtud Sedebuschi initsi-
 alus raamaturoogu olvadest raamatutest,
 mida tal oli tolle aja kohta ripum's
 palju - 600 ümber. Raamatud tuli ise
 muudelda, kuna sinna jundus arvatik
 raamaturoogu. See võimulik oramus
 (sars, praetum, inglise ja ladina keel)
 võimeldas tal sinna alla tollaegse
 Euroopa uuema mingundusega. Sade-

¹ RAKA, f. 4368, min. 4, nri. 5.

² RAKA, f. 4368, min. 4, nri. 14.

kuski pärijad pole tema raamatusegu-
ga anti treemsonitsemud. Ta väimus
pantor J. M. Heke on koostanud kogu minevikuja
(Verzeichniss der Bücher und Schriften des
Justizbinnenministeriums der Stadt Doupat
F. K. Gadebusch, Doupat. 1789).¹ Gantla
pärimt on raamatud läinud müügil, ilmselt
ka osa käriminija (Verzeichniss der Bücher
des meyl. Justizbinnenministeriums an Dou-
pat Herrn Friedrich Konrad Gadebusch,
mitthe am ... Jannar des 1736ten zu
Riga ... vanskafft meenden vollen, Riga.
1735).² Mühte on kogu Gadebuschi kärimin-
jatiin päriminija kogu ja ilmselt
oleks vna vajalik spetsiaalne jätjalik
kärinusega tegelemine. Ole v- sea, kus
and enamik käriminijadest. LAKH-3
kiriku on vaid mündosa. Edmine
sajandi 60-ndatel aastatel on Gade-
buschi pojapoeg prief. Carl v. Heke Priim
kärinusega tegelemine vnaid tegevusteta.³
Gadebuschi 150. a. jumbeli jumbul on O. E. F.
ilmselt E. Winkelmanni algatand arja
selgitada jündomel. Dr. M. Pooselt

¹ E. Winkelmann, Bibliotheca diuinae Historica, Berlin.
1778.

² Sealsamms.

³ Kärinusebarrichte --, ko. 7.

Petubunin katabjängmint: kunnajine Gudi-
 kuschi ajrilupe S. v. Porenkauppi
 Käes oli Petubunin kulle kirjainija. Niit
 minis ta 14 in granto isöidit Vassanissa
 Zamorinistole. Väike osa lüäs peale
 Gadienchi nunn v. Hebridile Tautus.
 Osa arja vastis v. Porenkauppi ka
 M. v. Wanzelile.

Sellea ohu ne saadlona
 ruda kerrada ja mid ohu
 mid mujandmid Gadienchi intelliatnaul-
 mid kunnid, kus domineerivass
 sai kuni ajale ja miti radikalism
 naa ajale vastu.

2. peatikk.

Fr. K. Sadulinski ajaloalused
tööd.

Nüüd võtame vastu alla Sadulinski need tööd, mis puudutavad inimliku ajajuuri ja kultuurilise elu. Nagu öeldud piirdume enamikus nende töödega, mis on seotud itaomast ja eriti automi eluajal, sest ainult sellisena võis nende mõju tõhusalt ajaloostuudusele võimalik olla. Ohuline on aga meil uneldada automi subjektiivsuid kavatamisi töö kirjutamisel töö objektiivsust olenuks.¹ Selles joonistamis piirakuinugi ei gitada erinori jättes järgmise viimase peatükis käsitlenuks Salwaks. Tõid veatõnuks nende kirjutamise ja itaomise suurobobjekt järges-

¹Uppsala, nr. 134.

Ant algeus võttes enamike juures. Seal-
juures liigendavad aga lüsti ka erinevate
hinnasaldasannud.

Enimene nimega H^oo nime kallul
Sachsech H^oo^{us} oli "Sassa
Kuisuiniigi ajalugu" (Reichs hirt me').

See jõus aga 1755a. tulukatjus ära.

Säitlus vaid mõni fragment, näiteks
"Geschichte des Kaisers Joseph I."

Juba tollal kaheldi rollin Sachsechi
H^oo^{us} väärtes, pidutses seda mitte võttes
teadluses. Sachsech aga oli karutand
nimega aionult iluunomeel H^oid vaid ka
omiginaalset antikvitaarset jaali Th^orisburgis.²

Liivimaal tulles oli Sachsechi
enda rönade järgi talu põhinuuses
"... alle man, kust ma mõne aasta mööda
das jälle luhanda mõtlesin, ajaloo ja
seadustega niisulge luhanda, kuni mänd
enda kunnas seda sada püüab." ³ Sellert
pidi tulema Jodan Hübneni Liivii
geograafia Liivii ja iluusest nimega
aionult, see plaanis oli teeline Liivii-

¹ [Schwank], ex. 294.

² Realsam, ex. 298.

³ Sachsech, hiuläevise Jahrbücher, Th. I, Tab. 1.

maa entsüklopeedia. Nimelt peidi
 kinnitama ka kodulinnu oaduri,
 linnade ajalugu ja uaduri, peidi jätta
 tulema olulised matort kuldust ja
 oadurert, keelert ja ronnarinnustert.

Sugi too mures osas Linnis 1455ia.
 Säilimid mõned fragumendid, mideldert
 2 annad RAKA-¹ ("Geographische Beschreibung
 Swedens des Herzogthums Kieckland").¹

Enimem on Demilllois' puresonna ajalugu
 ja liine on algurosa maa kirjelduse
 38-ndant alajastmert (plaanimistua oligi
 38 teigus too) pualonijaga "Valitumert
 (. von den Residuumen"). Selles on ära too-
 dud kirjimeau kõrgemad valitajad
 peale 1710-aastat. Annatavank peidigi
 m too kirjutama endant kaasajaga st.
 18. p. kempseiga kirjimeau kirjeldant,
 mega midagi laskit naga A. W. Hupeli
 lantua "Topographische Nachrichten" von
 Kieck- und Fichtland" (I-III. 1774-82; IV- 1785).

Sadakschi plaamid aga muntand, ta jäi
 kirjimeau alatus ja erialga lähinditja
 jiltuga vaatlus rühtavanti ei rakulda-

¹ RAKA, f. 4368, nim. 4, nr. 12.

mid enam. Jäa oli 1740^a linnaaliti tundes
algandudes ja kulus tehtud jões ära.¹
Sadelbusch nimendab seda enam hiinimaa
ajaloo uurimise, eriti tema ajaloo-
kirjutanud ajaloo. Ta tutvub krooni-
katega, dokumentide kogudega ja
nunnide metajalidega. Jäi võimalik
püüab ta antihiinimetajali koguda.
Sadelbusch arvab, et oleks hea kui
ilmusks kogu hiini ajaloo kohta
kirjutatud. Ta katab aga sellise
nunn 1740^a ilmunud lühemat ajal.²
Tema, et sellise allikate kogu ilmunud
kuuanduse sai teoks alles aastasjärgi
hiljem.

Sadelbusch valmisatub vältja andma
hiinimaa kohta kirjutanud nõi nia
nõrkimud kultuuritegelaste biograafi-
list kirjandust, varem annab ta aga
vältja silvate nimetust ajalookirjutaja-
test, udu ta nunnas kirjandus
ilmutas si dubleeri. 1772. a. ilmunud
erimere nunnama 1740^a Saksia, abhand-

¹ Sadelbusch, händlärviske Jahrbücher, Th. I, I Abth.

² FK. Sadelbusch, abhandlung von händlärvischen Geschichts-
schreibern, Riga. 1772, lx. 3.

ling von dänländischen Geschichtsschrei-
bern". Selles L^os raatlidaste kronoloogilise
järgemõnna 98 kiiri ajaloost kirjja-
taund kooamisest ja ajaloolist. Sada-
kused jaotub nad 5 põhimehena:

1. enne 1500.a.
2. 16. sajandil
3. 17. sajandil
4. 18. sajandil
5. mit olvad ja eluolmes osades vaheli-
jäänd.

hissas (andang) on need kelle kirjajäänd
(Zeitalters) teadmuta nõi kes eluolmes
osades vaheli jäänd (übenlangen worden).

algub Sadebunch rittin kirjja raga
Dinno nõi Dinnois. Järgub tõi Inno-
centius III osant kiiri ajaloo's' koos
lunn publitruunitud ehitidid mitamise-
ga. Sadebunchi on aga juba nira inter-
nubid matujati obysreportiionaalms
ja jaksu lissus. Läti Henduiskule on
eruldutud 3 tk., Ruosomile 4 tk, Hiäruale
aga 17 tk. ja mahuseinim antinud on
Shelkint - 24 tk. etõni antinud on ka
lõõle jüandutud näitlas S. F. Mülleri
tõõle (Sammlung russischer Geschichte. Neun-
ten Band, St. Petersburg, 1764. in D.).

Aludugi on äärmis regale mündusse
 mihma ja visava paigutamise. Hisas
 lüüme näites ka H. v. Tiesendamm
 mine. Seadusest on ise mõistusest
 töö erineva lootuna mündid on
 kangel täiesti ja vajab täiendamist.
 Ta kutsub kõiki mõistuseid asjat-
 hurnitatuud rida tegema.¹

Nagu öeldud oli see töö osa lüüemant
 kõigi alade piirima mündide
 loomist. See ilmus 3 osas 1777. aastal.²
 Ilmest sai, hirländische Bibliothek öige
 mündi populatsioon soolises. Ilmus
 makseid täielikult.³ Seadusest mündid,
 et kasa oli alul konnoloogilises järgit-
 kes antikliid anda, mündi see see loom-
 lised oli viiga nasse ja joetas alfaba-
 tilise jannes.⁴ Töö oli juba valmis 1774. a.
 aga vahel teid loigus ja tulemaja
 mingi ilmutamine varem ei jõudud.
 Töö antuse mõnede otulise mündid
 lüüma seadlusest, poliitika mündid, mündi

¹ Seadusest, abhandlung ..., lk. 5.
² F. K. Seadusest, hirländische Bibliothek nach
 alphabetischer Ordnung, I, II, III, Riga. 1777.
³ H. J. B. Fischers Beiträge ..., Nord. misc., st. IV,
 Riga. 1792, lk. 5-224.
 Beiträge zum vithänischen Völkchensgeschichte, Nord.
 misc., st. XI/XII Riga. 1786, lk. 345-401.
 [Schwanke], Nord ein Beitrag ..., Nord. misc., st. XXVIII/XXIX,
 Riga. 1791.
⁴ Seadusest, hirländische Bibliothek III. 3.

nikert jae. Antinlid on ka näitens ajalku
 "Riigusehen draaiesen" ja naamatse, Riigusehen
 "Gesangbuch" kohta. Laidandant on Saad-
 kuseh ka ajaleostinijutujute ooa. Autor
 väidab, et kes diinni ajalegu murrida
 tahab peab tutter olema ka oassa, taani,
 poola, noetri ja neri ajaleostinijutujutega.
 Kuypäant on jattu rendert, kes erinend
 jilgul eluhirtena si pindagi. Töö
 valmides vabistab ta ka ire ette
 Siindluri oma tööle.²

Nad S. biograafilised (osalt hirtomograafi-
 lindori) tööd olid etrus, essanijuteh
 Reuseh ja Nagriussuyle nede laanivori kirijata-
 mired ja vinnallmaamite ta künni ajalest
 bibliograafia koostamired. Viimane lünnis-
 tab neda ka ire ja nedit vahet nede
 vinnalante vahel nide nivid (1869. aantal)
 ja nide olid Saadkuseh, kel polmet
 nunt naamatuseogu, novvalisee aukhiini-
 fonde ega abimehi.³

¹ Saadkuseh, hiirlänviseh miltliidhen, Th. I, la. 6.

² Hm. J. B. Fiskens Beyträge ..., lk. 8. ja

³ Beyträge ..., lk. 382.

³ Gutvergsberichte ..., lk. 5.

Sadelnichi selaw tegurus oli aja ette-
 valmistatuses oma nimetöis, hiitlineishe
 Juhubriehen (3 köidet, ilanmond 1780-1783)
 kirjjutumireh. Töötades Tuntu majistrea-
 dis oli tal enitike kumri selle liana
 ja maasaka vastu, kaus ta elus. Eri-
 abga kogumisi ta matujali ainult Tuntu
 kohta ja enda jaoks. ¹ Ta ootus 7. 8.
 annuti k^o talonni liini ajaleo alal.
 Töö aja ni löinud kange mah poola
 ajant. annuti nimen andis koptikan
 tonne ilwaatitiku liini ajaleo kirjja-
 panemuses. ² Eujumus itunes, milline
 konnatus valitub liini ajaleo allikmater-
 jalide osas (kannutati ka padeainimispaemina).
 Neade kogumise ja säilitamine sai iheas
 rihemises. ³ Oma k^o nimetas ta "aasta
 raamatuis" (Juhubriehen), kura polioat
 nill kütaldandit matujali kaitlikun eija-
 loo kirjjutpanemuses. Annuti ajaga rindumides
 on küt matujali enam, piisab k^o k^o
 M. Dozioli k^o nimetumirest. ⁴

Oma nimelike kavatumi kohta kirjja-

¹ Sadelnisch, hiitlineishe Juhubriehen, Th. I, I Abstr.
² Sealsamms.
³ Sealsamms.
⁴ M. Doziol, Codex diplomaticus regni polonice et
 magis directus hitreanica, Tomus I, Vilnae. MDCLIX [1753].

Lab Gaddebusch ise järgmist:

" Mitte nii väga olla ma läheduse
munaomad rõõmadel isegi selle, mis
nahaalgsed jahtas, kuidas mitte jätta-
mööda normaalsetel seli, mis nad meil
valiti seda tugevdamise või vähenemise-
mises, mis maale õnnes või õnnetuses,
eminevate elamine, riimide, isiklike
liikmetele, õitruuguse või languses, kaasa
aitavad, mis kaubandusele ja religio-
sustele vahimistele ja manufaktuuridele
oma tööde teha luid..." " Tõepoolest
ma iseenesest riimide ja seadustest
ära loomad, riimide, ma unna, et selle
tööd pimedus vähe või mitte midagi. " 2

Tõepoolest, sellest millest Gaddebusch kirjuta-
lannud on suhteliselt osas vähe järele
lisada. 3

Gaddebuschi töö ühe väiksema on ka
väga mõnestele mitte asendatav. Kirjuti
ta ütles endale mitte teadmata olivat
asjades, et on mehi, kes allikate äratu-
mist ei kannata. See on muude mõtetes,

1 Gaddebusch, kirjalikult Jahrbücher, Th. I, 1 abt.

2 Sealsamas.

3 Situationsberichte ..., lk. 6.

et kengem on midagi rohkem oada, kuni
 tooture iset / Zech des Bernieres) kaardid
 põhjendel kaardid ümber lahendamise saadud.¹
 Just see tooture olemaolek on ühe Sadubuschi
 tooture nimetatud rohkem, kuni ühe re
~~tooture~~ tähendab sal ka fustide rohkem-
 nuga liialdamist, sageli ka vähetähtsate
 fustide hulgajagamist. Samal ajal on
 aga just ühe tooture põhitüüpide omadusi põhja-
 lik fustograafia.

Sadubuschi tooture on 3 rööpkes, 4 osa (Theil)
 ühes 2. alaosas (Abschnitt), viimas on
 III osa 2. alaosas rohkem mahu tooture ühe
 tooture ühe rööpkesena väga antud (Anhang).
 Mitmed on rööpkeson paigutatud loo-
 keegitüüpide järgi:

Theil	Abschnitt	Antud
<u>I</u>	1.	1030 - 1305
	2.	1400 - 1561
<u>II</u>	1.	1562 - 1586
	2.	1587 - 1629
<u>III</u>	1.	1630 - 1660
	2.	1661 - (1710)
<u>IV</u>	Anhang	1698 - 1710
	1.	1711 - 1730
	2.	1731 - 1761

¹ Sadubusch, kardinaleerische Jahrbücher, Th. I, I. Abth.

Sadubusch'i üldperioodiremingut võime võista
võid ta riigijuhatares laingjassandus, mis
koo on üleschitatud annalidena, mis
galekhuantje sarral antakse aartuure ja
vahlitje selle võime alla maan kol hetuul
kumbar (vahlitje ümber riima ümirdugi mitu
mine). See üldine perioodireming dees
selline: „Need aartuuremutud olu ma
relja oore ealland ja küritlennid
erimesis piirshugi ja ordu vahitremist
kuuni 1561, taires poela ja noetri
vahitremist ~~noetri~~ Altmangi rahuni
aartul 1623; melmandas noetri vahitru-
mistest kuuni 1410, ja reljandust vee
vahitremist...“

Alutub Sadubusch oma Lööd maini-
des erimesis aartuurema 1015, mitte
15. Lühikem päeval lahoris maarihust
Shiiani ümbrimist Vladimiris jagades
niigi oma poezade vahel.² Järgub
ümirdugi aartuure 1030ja grajani
rejanine Janoslanski poolt.³ Sadubusch
võadub järgesalt Baltimande viimist

¹ Sadubusch, Kirjalikene Jahubücher, Th. I, I absh.

² Sealsamus, lk. 2.

³ Sealsamus, lk. 4.

kinnitlikum kirjumise alla, eniõie läh-
 samaga inimise tegumete. Eia trite-
 mid ta liiki alutthias Dogiel krojo-
 nimise, mis leidub õige hulse Danocetius^{III}
 edriick ja miid elubiri dokumente kinni
 ajaleost kuni 17. s. väga (Dogiel k^{III}õitus
 hulse aga Peeta niigiasthiimis). Tähelepanu
 jõuab Sedlitsch jüderalt ka Vene aja-
 loole, tritumides Neibmit, mülleni
 krojoimise kummi enamasti. Mülleni
 krojoimise misaldab mittemingute antiaitke
 kõnval ka dokumentide publikutrisoon.
 Sedlitsch on muuras karutamee ka
 Snorre Sturlusoni "Heimskringlut".
 Parallelselt koob ta fakte mindumate
 Luiaie - Luiseajas, kuni mitte eniti
 järgimindalt. Enam on neid mis
 kuni kinnimau and muute mindumate
 keemires, eniti 16. ja 17. sajandi niiremas-
 te puhul ja Põhjarja kätim valgutades.
 üsaa metsast tritumib Sedlitsch ka
 Lüti Hendriku raamatika J. D. Sambeni
 välguand J. S. Anndti "folset" ja J. Henningi

¹ Sammlung Russischer Geschichte des Herrn Colli-
 gienaths mülleri in moscow, o. Hurbach am
 main, I Th. 1747.
² Der hiethänneischen Chronik fünften Theil, von diet-
 land unten nimen unten trischöten, oder die önigi-
 res Livoniae sacrae et civitis, mi ralde J. D.
 Samben aus nimen alten raamiscrist Latinisch
 denausgesehen aus andnen Hartschriften enjün-
 set und übersetet von J. S. Anndt, Halle. 1747.

suomikot / aamtua 1554 - 1550).¹ Meelimeant-
 nits on ka Chr. Kelch.² Karmutab Sadelbush
 ka teiri keesnimised - Purosew, Hiärne. Tä
 lib õige sajeli põhiteasti juurele ka
 momentaane, enamikus mitte riimliri-
 mid neid mis jundutawaad allikaid,
 nende publikatsioonid ja hiimanguid
 neid.

Sadelbush'i raatwäljas pole põhiteaste
 du. Vaid näitus 1343.a. riimtoorn
 jurel on siit jattu. Eündommt ise
 nimetab ta „Endres erti taluakwanjans“
 (den entotaliche estnische Barenkenig).³
 Oka nia ri momentaani ta riimlirilt
 mindommt, piirdub vaid kättesaadawa
 suatograafia niija paremirega.

Fimilise põhjaliskorraga karmitab Sade-
 bush aga taata ajalugu. alates umbes
 1570-ndatert aamtatert on karmutert
 õige lihti rapsuotokellid. Näitus
 nae keesnimid läbi aegade on wäge
 liipult ära loodud, erineau aamtust
 1583.⁴ Sadelbush kogus ka yehriaubrett

1 S. Henning, hieffländische - Esthlandische Chronica,
 Leipzig, MDXCIII.
 2 C. Kelcher, hieffländische Historica, Pawal. 1695.
 3 Sadelbush, riimlirise Juhubirhen, Th. I, I abrd., lk.
 431.
 4 Sealsamus, Th. II, abrd. I, lk. 284-285.

Tuntu kohta matujali („Döngsatische
Nebenstunden an bossem Vuntand
den Grotze dieser Stadt aus dem
Archiv entwirrt und ausgebeutet“).
Seltent on on RAKA-¹ olmus 1 mõite,
olmus olmus 4 mõitert. Saalt näeme, et
Sadebushu kumitus praktiselt udin,
mis oetud sinnaga. Näib, et se matujali
oli ka ulkõiks, võibolla yotriautat
Tuntu kohta kirjatatamis. Andmeid
on lutheri nempudartment liinis,
Tuntu neme elamissoomart, liinake
kumbravint mõisatert, liina vadantert,
neme nempotantint ja kornaldantert,
liina pantonitert, villa ehitamisest
ja avatant vaertenajast, gildidert
ja taluskaljudert. Matujali kirjutab
endart väljakuinajati-i antikvitudum-
mentidert, enamia detumiazuga 16.-18.
sajundis.

Oma antumamantute jumes on
Sadebushu peak kirjutanasi antikvini

¹ RAKA, f. 4368, nim. 4, nr. 10.

Karutammed veel Kemonini (Collectanea, 2 Bde.) ja Sakumi (Collectanea, 2 Bde) kogumid.¹ Kõik need matujalid on väimeldunud luma aartana uututes ka jätt Tantu ajaloost. Oma tööle liisatud registris², mis lüüsis iloms alles jäänud Gadsbush'i nime on Tantu ora aatud võige põhjalisema aine-loomitina;³ nekanen saab ka kogunakusest töö ka kaatutsoonagi karutatawaks.

Sellele, mis ta oma töö niipalju nime on Tantu ajaloost enaldanud, olewat antu in ventuure: „Ei midema kogu töö Tantu kohta öelmele on vaid rikkisand põhijeesed. Alla leodan, et märgatavse nime kasutust, ja udu ihele vanale jurtiits lüüsen meitmitte ette ei leideta, et ta oma linna aamastab.“⁴

Täti ala pindutawa Põhjardja aja-
jäänje on Gadsbush matujali nime
dulge töö tle enaldanud oma ette kõi-

¹ allgemeine Deutsche Biographie, Bd. VIII, ex. 299.

² RAKA, f. 355, rin. 4, 27860.

³ Invaltsmenaiskris den kirklandischen Jahrbüchern [1030-1461] von Fr. K. Gadsbush, Mittheilungen aus dem Gebiete der Geschichte von Est- u. Livland, Denmark. von den Gesellschaft für Geschichte u. Alterthumskunde den Ost- u. Provinzen Rußland, 10. Bd., Riga. 1865, ex. 443-450.

⁴ [Schwartz], ex. 297-298.

teose (ankang), realgi on palja lühelapsann
Tantale pööratud, realhulgas ka 1709. a
austriisõmile.

Austamaa mitmed topevad 1761. a. lõpus
(vana kalendri) Jekimeta Petrovaa
nummaga.

Austamaa mitmete ühikühinnangu puhul
näib tõesti rõõmuda S. Puumalangu,
et piirilikult on järgitud kuono loogiat
aga rõõmuma on sestõhti esitatud
ka suurem ühendust. "Eidunne-
tus, iktlus ja abasprotsio auulus
reel on Sadelmochi enamiisuhk föödele
irheommitimud Lädad. All peame
aga ka auustama, et "Erimut morda
on nia katet tektud, diimimaa ajal-
gu sama kogu ulatuses kuititire
pilguga läbi tootada, ja see katte on
kui ne aega ja ohvid auustame,
käiki enustuma." 2

Paanleeselt, diivlimestise "Jutubriken"
kirjutamisega jäändis Sadelmoch tui ktri
anda ka mõninguid lühemaid fööid.

Ilmuvad sama "Väsmeh in den liv -

1 ajakirise ajaroni, 1923, lk. 45.

2 allgemeine Deutsche mittheilung, lk. 289.

und seinen Nachkommen" ja von
 Georg Fahrenbach, Weimod von Wenden,
 und Obersten den birstenischen adelshof
 Osa Bild an Gedelnschit ilunwand 11a
 G. Schlegel's Institutum Pragmatices. Itanus
 wäiters köre une rindischen ameticse
 püchtrunne puchul, was Gedelnschitatus
 ka rige ririscalt Tuntu ujalsal ja
 rindische ametic realhulges/Rede
 monum einige Begebenheiten den älte-
 ren Geschichte hieflands erläutent werden,
 bey der Gelesheit, als den Herrn Ergesti-
 cus Johann Gier Schula an Dreyat
 am 21 ten Hornung 1774 eingeführet
 wurde, gehalten von Friedrich Kon-
 rad Gedelnsch, Justiz bürgemeister da-
 selbst").³

Ilunwad ka Gedelnschit's Wörterbuch
 ja mündlich vöredlich ködlich:
 menschenverstand/Erklärungen zum
 Verstande den Schriftsahut und des
 Buchstaves nach alphabetischen Ordnung

1 Versuche ..., Bd. II, 1775, St. I.

2 Reclamus, Bd. I, 1775, St. II.

3 Vermischte ansätze und urtheile über
 gelohnte wüsse, am licht gestellt von unter-
 schiednen Verfasseru in und von driefland,
 I Bd, III St., Priga 1777, ec. 185-191.

Buerlan. 1774.)¹, peela kirjanduse puutius-
 kulele ajaleole („Schreiben an einen
 Freund über Dubsis gelehrte Geschichte
 von Polen“)² ja saasa sõnaraamatate
 („Zusätze zu Johann Leonhard Frischens
 deutschen Wörterbuche“) Dreyten Buches“)³.
 Tõrre need kirjutawad endalt kirjaliske
 määrami watawalt nemestumino loogias
 ja ajaleos, peela kirjanduses miig
 saasa kull õigekeskses.

Proferioaalne kumi on Gadebroschil
 muidugi õigusteke lora warte. Paljudet
 sel alal kärimingadesse jäämud
 materjalide seant on Suurkirjanduse,
 kuniigi hilgem, Nansa linna püünilu-
 gide kotta käiv Löö⁴ („auszüge aus den
 älteren Verordnungen für die Stadt
 Nansa“)⁴ Sella Löö on K. H. v. Busse sa-
 nud Riia akademiakult Ph. Thunigilt,
 kes sai ta jatkulistult ühe lussinisti
 kiert.⁵ Busse ni loo ära mitte wogu

¹ Verminische autsätze... I Bd, st. III, lk. 192-210.

² Gelehrsam, II Bd, st. I, lk. 181-196.

³ Gelehrsam, lk. 197-236.

⁴ auszüge..., mit einer Vorwort und anmerkungen
 von K. H. v. Busse, Archiv für die
 Geschichte Liv-, Esth- und Curlands, mit
 Unterstützung der estländischen literarischen
 Gesellschaft, herausgegeben von Dr. F. B. v. Muxg,
 Bd. IV, Dorpat. 1845, lk. 62-73.

⁵ Gelehrsam, lk. 62.

Lõid, pigem on tegu Lõie kutumise nimega. Ära on kodumaa nime Namsa primidlugidest, mille Sadlebusch sai 1771. a. Namsa kuu- gildi vanemalt Dancemanntilt ja siin samalalal deamnant, mis ta sai Namsa juhtimisbiirijemest mitist Gnoyoliuselt 1772. a. Viimast mitist Pörsu & Fragnanti nime noetri ja siin saasa kules. Ta eritub ka iga deamnant (vanim Volde- mannt 1395. aantant) algus (aufang, Ein- gang), lõpu (schluss) ja riisusman- nist (Inhalt).

Külliga oleme me vau delma anda Sadlebuschi Lõide osa, mis jõndis Lõieki ja niidaand ka tema plaanidele, niida teotuda si jõndand. Oleme piivid ma anda jilti autori kavatsustest, milles ta oma Lõid kirjutas. Milline oli aga tema Lõide osakaal 17. sajandi ajakostadures ja milline väändus on ta Lõidel praegusa aja jaoks ja kas anda ilbre ongi? Jhu- nida oli ta originaalus ja juurid oli ta kumel kolleegre Euroopaga ajakostadurega võrreldes?

3. peatükk.

F. K. Gadulinski tööde, hirtoniograafiline
linnang.

Yga ajaleksimajutaja on teatud mõttes ka
idoloogiast pinnutatud, ta puzeldab
epoohri idleid kas traditsioonilt või mitte-
traditsioonilt. loomulikult mõjutab teda
ka tema inimese omadused, veadete mõtlemine,
kultuuriline ja poliitiline keskkond.

Gadulinski juhul on need veadete mõtlemine
ja veadete mõtlemine, kuna ta pole
selle kohta ühtselt midagi ringi-
lannud, millest on tema poliitiline,
filosoofiline jne. idleid - need mida ta
aluses mõtab oma tööde ringjuttudest.

Gadulinski on ultraise viimase ajaleksilane,
kes selle teadusala piiridest vägivõtt
idleid mõttes eni vaimustlik pole. Kuid
kes muldusalt on ta need idleid mõjuta-

had, mis pidi omased tema pingesoonale.

Olles ametis kirjanduses ja ku Saksamaa
komisjonis kirjeldas ilmutas ta end kuni
nõrka tüüpilist balti - saarlast. Kõik
kõneleb ta aja tundlusega kogu aja
ajaloosümbolitega vana viimaneid märgata-
valt eriti. Tema käsitlus seab unti
jätkendatuse kokkuvõtte balti - saarlaste
ajaloosümbolite kirjanduse minevikute
mõtlemisel.

Saksamaa ilme ajaloo sümbolite
leimus on suures määral traditsioonides.
Ta isegi kehtisid tekitab nende
pika me ja sama aegult kuulub ka
mele hirtumõnnaale, mis mõjutatud
17. s. valgustusest. Kõige hulgi pole
näitena praeguse valgustajate omad
mõtlemisele eriti eriti ja arutajate
lühikestamine. Nagu juba märgitud
leidub Saksamaal üldiselt ja viim-
selt kommenteeritud.

Saksamaa poliitiline konservatism
avaldatakse rõõm ku ta ajaloolastele
vaadile. Selle on juurivad ja jäiivad

1 ajalooline ajakiri, lk. 45.
2 3gine, originaal --, lk. 61.
3 Saksamaa, lk. 60.

koik ajalooselt kirjanduslises mõttes
mõeld, viitades institutsioonide jne.¹

Emiline hääle magistrami ajaloo vastu en-
selist vält luterus, misgi mõte on ka
sellel, et ta võim autorid veel töötan-
dud on.² Sadulmõk viisid kangel aja-
leo kirjate raamatukogudele viitamis-
selt, viitamisest vaba enam. Sellest
ei viim aja te enamisam 18. s. histo-
riograafiale omast rühmitamisest
ajalooskriitilisest.³ Ja lõpuks ja mõn-
"Munsi - uue rühmitamisega ja historiograa-
fia andmeid panemal jätud kummitam
jätudistamist väga rühmitatud teemid fakte
ja kirjateid ajaloo metoodi uurimise
kõlgi."⁴

Sadulmõk sai kirjutada osatükkis juba
oma teate ilmselise ajal. H. J. Jannan
oma töös 1791. aastast ("Sitten und Zeit.
Ein Memorial an die - und Fortlands Väter,
Riga. 1791")⁵ annab ühe kategoorilise hinnangu
ja viitab balti - maa ajaloolaste
kõidele valitud ka Sadulmõki omadele.
Ta kirjutab ette vähem kui auhinnu-

¹ Zygel, Oussim..., lk. 60.
² Sealsam..., lk. 60-61.
³ A. M. A. A., Oussim..., 3. aastast viitamine, Moskva.
1853, lk. 446-447.
⁴ V. J. Lemm, Kaul munsi, Tõud. Q 114., Tallinn, 1853, lk. 40.
⁵ Zygel, Oussim..., lk. 72.

documentide varta. Siiniloomas saab ta
 nina ka aadlusest, kes siin mõinud
 jumaluse oma valduses elu aluse
 mõtlemisele. "Aadlusest rääkides, mida
 mõistavad endant Sadelmachi aastanen-
 matud aluses mõelamant (hõidest (mis
 pole ilmselt Jaananoni veel jõudnud),
 mõine F. K. Sadelmachi rääkida mõin
 ajata siinidistatana.

Sadelmachi unustab ka W. ed. Fricke
 ("Furten Anfang der Kultur der
 kirchlichen Barmherzigkeit, Nordische Mit-
 theilungen, st. 17. 1775, Lu. 524-546).²
 Siinult leidab ta ette ajalooselme
 hõide unustatavat mõine. Aarastid
 siin arast ja seotatud siinidistat kirat-
 lunt aga jüria rüda põhjantise mõine.³
 Siin on Frickele õigus ja ilmselt
 mõine Sadelmachi "kirchliche Jahrbücher"
 junduse tulevad unustati vaituse
 mõine - aarastidat, mis toimimantisean
 siin unustitute traditioonidele si
 raskuda enam 17. sajandi mõine. Tuleta-
 me aga meelde, et Sadelmachi väidab

1 Migne, Oeuvres, t. 75.
 2 Sadelmann, loc. 76.
 3 Sadelmann, loc. 77.

muudatades looms materjali veel vähe-
 reks jäävat. Kõik Finobe arvates jääb
 pehkest allikatest väheses määras
 põhjenduse note arvust. Väga palju
 näeb ka maalemaade allikate karutu-
 velustus.¹ Seda on aga ka Saksamaal
 väitnud ja ka maalemaade, kivi-
 mitte juustvalt ja ka niisugid võivad
 mitamata enamikus juudumad võid
 suotograafia täielikkusega.

Kivi Saksamaal kivistumise, karmu-
 ti sama lood muudat ja just suotidi-
 nohuuse kohta.² Osad saab sellega
 punde võttes. Kõik kivistumise
 ajaloomuudatde pole, kivistumise
 "Jahubüchen" omad tähtsust kustumad.³

Karutamine väärivalt ka Saksamaal
 omad lood, eriti sama karmu-
 muidugi. Kivistumise parand on
 aga ilmselt mittejuustvalt karmu-
 tud, määras muidugi sellel enamikus
 arvust ka mittehadamine. T. Priemman
 on karmumad ka praegu karmu-
 luidvat Saksamaal määras karmu-

¹ Zyine, Omgren... , lk. 87-88.
² Sealsamas, lk. 61.
³ Ferti NSU ajalugu, I kd., Tallinn. 1955, lk. 354-355.

19. p. II peale teadlanteja 7. 13 miide
gelehutun Maanen an Fr. K. Gadenst,
5 Bde.)²

Gadensthi teadline ajaloomuutajaja
i saan aga olla jatkuvine riikluse
mekanisms histomniognantia, mis i
ole ka lüüdi irobenitua vedal Lu-
nooga ajaloo teadmine auegu. Kirjigi
an digus dutind, et balti-sussa histo-
niognantia uus rüüval ajaloo teadmine
auegu peatust.³ Samuti tuleb aga vana
olla ka rüülega, et auegut i müüdi
ajaloo tihke ideede fidiatruiaon väite
väline iohobogitine müüdi, vait i rüüdi
auegu ja ajaloo tihke olesõnna auegu-
mine rüüdi rüüdi.⁴ 19. Sijandi II pool
on aga Baltimaadest duhivus ajajäi-
guus. Sel perioodil teinud i rüüdi-
re kaubalis-rüüdi rüüdi auegu,
Irodantse i rüüdi rüüdi rüüdi rüüdi
otulilal müüdi rüüdi rüüdi rüüdi
auegu uus - rüüdi rüüdi rüüdi rüüdi.
Ohtiline on müüdi, et "... i rüüdi rüüdi
rüüdi auegu rüüdi rüüdi rüüdi rüüdi

¹ Byggn, Öngman ..., se. 182

² F. Brimmeron, (Statt dutton, katte mit in hist-
und Kattland /1793-1796). Ein Skriptel aus
den Regentungszeit Schwedens's II, Leipzig, 1796,
ix. 33.

³ Byggn, Öngman ..., ix. 3

⁴ Katsanos.

moeldub sellele reaalsele alusele, millest lähtudes räägitakse täppisuurustes rohu õigustest ja poliitilistest institutsioonidest koosnev psühhoskiis ning samuti religioosust, filosoofilist ja muude vaudete inimese igal aastal ajaloos. ⁴⁴

Sellel valdaval osal on Sackleri tegevus võtnud reaktiivsema viirusevõitluse annuga. Ta on näinud, mis on Sackleril neli taset, mis peavad valgustada ajaloolastes fookuses. Nendest viisab Sacklerit tervelt lähemal vaadata humanitaarsete hirmoognoosia. ² Selle, ajaloostaduse viimastest hoolitsitavatest mõjudest vabastava hirmoognoosia, viimase paigades on XIV-XV sajandi Itaalia.

Humanism rühma kapitalistliku teotumise algete teinides ja nende mõjul. ³ Nendest on Sacklerid üldiselt lähemal humanitaarsete hirmoognoosia „ennustite“ üldisest hirmoognoosiale. Viimane on üldiselt inimvõime, samal ajal aga üldiselt üllikate kogumised ja nende olu-

171. Engels, hirmoognoosia mõnede mõtteid teadumises K. Marx ja F. Engels, valitud teosed, 4 kd., Tallinn, 1960, lk. 120.
 172. Zytal, Omgivningen..., lk. 60.
 173. Mõnede mõtteid hirmoognoosia mõnede mõtteid teadumises K. Marx ja F. Engels, valitud teosed, 4 kd., Tallinn, 1960, lk. 18.

lammale kunitika, põhjalik suutide ja
 allikate tundmine (mitte ainult "enneti-
 mid"). Nad püüdnud saada rohkem suuti-
 lise nutukajali järgijaid ja entusiastidega.
 Jla Gedenbach, valdab küll allikate
 kunitikat ja traditsioonide loetelu muutust.
 Ka tema väidab, et ja püüdnud see keri-
 nutele inimestele ajalehes alal. "Enneti-
 tide" süstemaatiline viidele Flammio Prigato
 (1377-1463) on saanud kirja peaaegu
 õige muut pariseedi laamade omi ma
 ajaks.³

Kõik need maad nagu Poola, Tšehhi ja
 ja ka Saksamaa olid 14.-15. sajandil
 mil kuningal kogu territooriume rühki ameguit.
 Jla multumis vii tunda Lääne - Euroo-
 pa esinud rühmade maade loetelu.
 allikate laia raamatamine ja nende
 kunitikate läbi loetamine saavad ajalehes
 traditsioon probleemide allas 17. sajandil
 kirjeldamiseks.

Paulus H. Kollatij (1750-1812), Et. Sta-
 zige (1775-1826), emfi aga A. Wanne-
 seimica (1733-1796) teevad muut

¹ Ученые труды ... , стр. 19.
² Ученые труды ... , стр. 60.
³ Ученые труды ... , стр. 19.

tööd autoriteetide kogumised, publitseerimised ja kriitiline analüüs. Kõige suurema tähtsusega on siin programmi, mis käsitleb nii "aastat", Peeteri kirja ajast "aastat". Tõepoolest, see on samal ajal tööd H. Dobner (1719-1750), F. Palazzi jt.² Palazzi võtab samuti kriteeriumi saamiseks alla võetud tööd.³ Ja Saksamaal 1800. kultuurilise tõusu käigus on muudatuste probleemide lahendamise, mis on seega enam filosoofilisemat laadi teoreetilist probleemide lahendamist.⁴

Me näeme, et Gadleri kirjutamine ajaloost, mis on ajaloost tööd ja teaduse ja teaduse mõistega on iseenesest kriitiline ja teaduse ajaloost teaduse arengu võimekalt loogiline sügav. Me näeme rõhutada Winckelmanni põhimõtte ja teaduse ajaloost teaduse arengu võimekalt loogiline sügav. Me näeme rõhutada Winckelmanni põhimõtte ja teaduse ajaloost teaduse arengu võimekalt loogiline sügav. Me näeme rõhutada Winckelmanni põhimõtte ja teaduse ajaloost teaduse arengu võimekalt loogiline sügav.

¹ "Ueberprograme ...", lk. 192-194
² "Realismus", lk. 392-393.
³ "Realismus", lk. 394.
⁴ "Realismus", lk. 66-74.
⁵ "Kritische Berichte ...", lk. 3.

Idexkurwite.

Fr. H. Geddes on 19. sajandi balti-
saasa hõimoloogias suhtelt ebakind.
Tänapäevane balti-saasa kultuuritege-
lased, kes on poliitiliselt rahvus-
konwatsiivne tõus ja inim-ajaloos-
suhetumises ehitel. Samasugust
on tal ebakind kohal Tantsu linna
ajaloos. Illes tulla antud hõimoloogias
arvatakse muides Geddesi alla ebakind
linna Põhja- ja järele kirjutatud
määrat. 1760-ndate antud päeva
lõpped Tantsu ja ka muu hõimoloogias
kultuuris ühesmõõde inimene. Tantsu muid
m. 1702. a. ühiskondlik saas arwusele,
mis arwata linnale ja tagasi sama
antud kultuuris. Geddesi kirjutus-
muides linnale was domineerib
hõim kodakonds ajaloos warts. ebakind
Geddesi kodakonds ajaloos linnale

sinitähtu väljavaljitatami-aga, itarub sama
 'abhandlung von hirländischen Geschicht-
 schreibung' (1772). Tama jöhi fööiks an
 aga "hirländische Jahrbücher" (1774,
 3 nöites, 1770-73), mis annatidena
 in anan imil sotsutud kätitlent
 imid putuval palja fustitires
 oas, emiti Tama ajaloo pehta,
 kus autoni skriptures on olusid
 kulle antikvitatujale. Saksusehi
 föi väntas nunes õgas minades
 oagi. Saksusehi tegeleb ka jöhtjati-
 skult Liini aadli ajaloo unimungaga,
 imid re föi hirtsiin i jöna. Niltre
 on kätitirijadon jüimel väga matu-
 kus matujal, mitte amesodtu mil
 katjures nimni unimunes õgas teada
 pele. Seda tuleks aga teha. RAKA-
 on vake kätitirijadest F. H. Saksusehi
 tonnis (s. 4369). Saksusehi kirjutas
 endant tegehitit õppri sakubians
 hirtomograafias. Kätitirijate
 rühete unimungaga on pävaremat
 Liinama ajaloo jöhtjatiunon vaitlus.
 Saksusehi misat ~~suhtu~~ kätitirijate
 unimunistiion hirtomograafia, ~~konkreetide~~

Lisa.

Fra. K. Sadeluschi Smütkis ilomund
ja kairikinjaliote lööde nimesini.*

Smütkis ilomund:

Abhandlung von livländischen Geschichts-
schreibern, Riga. 1772, 270 S., 8.

Nurück einen Lebensbeschreibung des
Grafen Wilhelm v. Farnow, Rival. 1773,
32 S., 8.

Livländische Bibliothek nach alpha-
betischen Ordnung, Riga. 1777, Th. I
472, Th. II 374, Th. III 366 S., 8.

* Nimesini koostatud järgmiste lööde alusel:

[Schwanke, J. Ch.], Noch ein Beitrag zu Sadeluscher's
livländischen Bibliothek oder für Schichten-
geschichte von Livland, Nord. Misc., St. 27/27, Riga. 1781.

allgemeines Schriftsteller- und Schichten
Lexicon ..., von J. F. v. Reace und K. F.

Napieraus, II Bd., Altian. 1829.

An den Herrn Notam G. S. Brasch; ein
Glückwunsch bey seiner Vermählung; worin
irronderheit von Martin Brasch' en und
hiernächst von andern berühmten
Männern dieses Namens gehandelt
wird, Reval. 1778, 8.

Veruche in der liviländischen Geschicht-
kunde und Rechtsgelahrtheit,
I Bd. (6 Stücke), Riga. 1779 - 1784; II Bd.
1. St. 1785 (eicti 1784), 2. und 3. St. 1785, 8.

Nis on ilommal järgmine Sachimari
enda lood:

Von den Bischöfen in Wenden und in
Liviland, Bd. I, St. 1.

Von dem Grafen Matthias von Thurn
und seinen Nachkommen, Bd. I, St. 2.

Von Georg Faberbach, Wejron von
Wenden und Obwinten der liviländischen
Adelsfahre, Bd. II, St. 1.

Liviländische Jahrbücher, 9 Bde., Riga.
1780 - 1783, 8.

Nachricht von Wiedereubarnung des Rath-
Lannes an Döngat und von den Fege-
lichkeit, womit der Sumratier
am 2. Brachmonats 1782 gelegt won-
den, (Riga). 12 St., 4.

Zusätze an Francken's Deutschen Wörter-
buche. Fünften Beitrag in den Gelehrten
Beitrügen an den Riga'schen Anzeigen,
1763, S. 105; 1764, S. 25. 81. 105; 1765, S. 41.
69, 1766, S. 141. 174. - Zweiten Beitrag
in G. Schlegels Vermischten Aufsätzen
und Nachrichten, Bd. II, St. 1, S. 187-236.
(Lögdamata.)

Rede, worin einige Paganenheiten den
ältern Geschichte Linnlands erläutert
werden, in Schlegels Vermischte Aufsätzen...;
Bd. I, St. 3, S. 180-181.

Ueber (Svebens) Wenz: Anklagen wegen
Verstände der Schiffahrt und der
Seemannes nach altschwedischen Ord-
nung, in Schlegels Vermischten Aufsätzen...;
Bd. I, St. 3, S. 182-210.

Schreiben an einen Freund über Dubois
gelehrte Geschichte von Polen, Bd. II, St. 1,
S. 183-196.

Inhaltsverzeichnis der dänischen Jahrbücher
(1030-1761) von Fr. H. Sackens, Abtheilun-
gen aus dem Gebiete der Geschichte Liv-,
Ehmland Linnlands, herausgegeben von
der Gesellschaft für Gesch. u. Alterthumskunde
der Ost- u. Provinzen Pommerns, Miscellen,
10. Bd., Riga. 1865.

Hänkirajaline lüüd.*

Saniktliche Schrifften, 9 Bde, Fol.

(pustevonid jukul aduokandina minijepom-
du)

Autografska et transskripta, 6 Bde, Fol.

(oisaldusad 541 osa - stüwa, ajalustine ja
juuristliku nimiga, püudutused ka hiinimaa
toisate ajaluga ja õigusi)

Chronologisches Verzeichniss Liv- und Estlä-
ndischen Gesetze, Statuten und Decreta-
den. Fol. (1181-1487. aastak rekla)

Deputationsjournal über Reise nach Moskau
1767, 3 Bde. (arub RAKA f. 995)

Riigilike Deputations-tagebuch über Reise nach
Riga 1769, (arub RAKA f. 655)

Geschichte des baltischen Adels, 8 Bde, Fol.,
und gesammelte Beläge dazu, 12 Bde, 4. und
7 Bde. Fol. (v. Poruskauppi poolt antud
arwita v. Wraangelile)

Uennistike Schrifften, 4. (16 minijadist
sussa ja ladina keeles, shüvremad:
Das Interregnum nach dem Tode Kaiser
Karl VII.

Registen zu den dän. Jahrbüchern des mei-
land Justiz-Präsidenten den Stadt Dou-
put F. K. Dahlbom (arub RAKA f. 555; ilmu-
ma lüükis 1865. a., nt. uspod)

Histoire den Königin Brunnhild von
Frankreich.

Vita F. M. Telleui, Marchionis de Louvois.
Testimonia historica, historiam imperii
Suevanici illustrantia.)

Anmerkungen an Hienon. Freygen's und
Joh. Anton Nie meyer's Universalhistorie,
3 Bde, 4. (Königsraat von 1701 bis 1704).

Ergänzungen an Joh. Hiöbren's vollständi-
gen Geographie, 4. (neuntes Supplement,
mit dem Landatlas).

Erläuterungen den Geographie, 3 Bde.
[unbekannt], 4.

Observationes variae ex historia, litte-
raria praesertim, et reliquis elegantiori-
bus litteris, 11 Bde, 4. (4 varietät böcker
pales ära 1455 a. Landatlas; RAKA-3 f. 4368
omrad VI, VII, IX ja XI böcker)

Supplementa ad observationes varias, 3 Bde (3)
(Landatlas böcker och varietät; RAKA-5 f. 4368
omrad II ad. ja minnest böcker & fragmenti)

Historisch-geographische Beschreibung
des Herzogthums Lüneburg, 4. (2 fragmenti
RAKA-4 f. 4368)

Liedergeschichte, 3 Bde., 4. (Prigaska Gesang-
buch - Lema nimet, kaartajant ja vutja andjant)

Diermanns über Wolfs Ausgang aus den
Anfangsgründen der Baumann, Fortifi-
cation und Artillerie, nebst einem Ven-
dickmisse mathematischen Schriften, 4.

Diermanns über die Geschichte - und
Thunigsbaumann, nach Wolfs Ausgang..
Geschichte des Kaisers Joseph I, 4.
(osa Suusa Keisäriinigi ajalooit.)

Dömpatische Nebenstunden, um bessern
Neustand der Gesetz diesen Stadt
aus dem Archiv entwickelt und
ausgearbeitet, 7 Bde., 4. (7. kd. poli täiulik,
noosub vait 5 osant; 10. kd. kaitid me jistuniga;
R A K A - § 7. 4368 arab II köide; de Bray
andmetd oli künistuniga, "Geschichte Don-
pats" 4 köidet (4.) it me jelt nootub see üht
ofa 7 köidet (7) köit))

Briefe des Verfassers an gelehrte Männer,
3 Bde., 4. (1.-2. kd. 1753-1778; 3. kd (233 meija) 1779-1788)

Juna stativania caesarea civitatis
Prigenis, mit Anmerkungen und Erläute-
rungen des Verfassers, 4.

Zusätze zu Finckens deutschem Wörterbuche,
Zweiten Theil, 4. (3. Schicksi rognoni-
kuss itomond vait ova)

Nachrichten von öffentlichen Bibliotheken,
mit einem Register, 4.

Catalogus Universitatum, Gymnasionum
et Scholarum equestrium, mit einem
Register, 4. (mit einem Band von
Ka määsөөд Төпсөөнтүк Мөхтө).

Ergänzungen zum litauischen Biblio-
thek. 4.

Reden, von dem Verfasser bey verschiedenen
Gelegenheiten seines Amtes gehalten.

Einiges, den Russischen Kriegsstaat be-
treffend.

Geschichte den Herren, Fräulein und
Gräfen von Menden, 4. (1777. a. При кня-
зянахъ Мюссе)

Memorabilia Domsatemia 1767, Fol. (mit
Tautu kina unest kromaldirekt)

Nachrichten von den evangelischen Predigern
im Döpstchen Thaur. (mit RAKA-s f. 4368)
(Briefe gelehrten Männen an Fr. K. Sadebusch,
5 Bde., unversprachn lätvi RAKA-s)

Материаликогнод:

Collectanea historico-lithuanica, Fol.

Sammlungen aus der Geschichte
8 Bde., 4. (einiges kinnok an olmas me-
gisten sammendes krites; RAKA-s f. 4368
unversprachn I, II ja VI Bd.)

kleinmündigen, besonders aus den
"Schutzgeschichte", 3 Bde., 4. (R.A.K.A.-f. 4368
amb I. d.)

Literarische Nachrichten, 6 Bde., 4. (Kunstsam-
mlungen registriert).

Andang zu den literarischen Nachrichten, 4.

Collectanea historico-juridica, inveni-
nis hionica, 15 Bde., 4. (1865. a.

andmetel aus Vausanis Landinsichte
valdives)

* Suur ooa Gadibuschi löid stid
Sema gilaun S. von Doonkamp fti vullu-
us Pitubunio, mittind ja shui patju
prole kinellalt huda.

в Русе и мисля, че много важни
срещи мислят наизмам, свидетелство на
католически и еретици през 1747 г.

Така след изповозване много асуб-
ново наизмама. Промислено е
да се не организират. Ръководен
партисна организация в разни места,
о съгласие доброволства все още не
имаме не знаем. В Дирекцията ЦГА
имаме много еретици Ф. Н. Тагедина
(ф. 4367), но в нея в доброволство
только еретици и еретици там
партис. Тагедина как и други завершат
при еретици в империята, но не со-
димно организират изеден Провиденция
Благодаря си еретици и еретици
не еретици, свидетелство еретици
мислят. Първата в том на кандидатна
места еретици в еретици
еретици Първата на еретици
бидем така в началото XIII века, така
и в Германия, Полша, Чехия. Еретици
еретици еретици в началото XIII века
на еретици еретици. Тагедина
може да мислят на еретици Крети-
мислят мислят еретици в еретици
- мислят еретици.

allikad ja kirjandus.

I Maarisoni - laatinisoi klaviskand.

Fr. Engels, Getriatisoi areemise reko-
nint kaardid, H. Mausc ja F. Engels,
Valitud koord, II kd., Tallinn. 1960, lk.

V. J. Lenin, Kuid mausc, Tööd, 21. kd., Tallinn.
1953.

II Arhiivimaterjalid

ENSU RAKA, f. 4369 (Fr. H. S. Salmela),

ENSU RAKA, f. 335 (Tantsu magistrant)

III Trümitud allikad ja kirjandus.
ajalooline ajamine, 1923.

allgemeine Deutsche Biographie, VIII Bd.,
Leipzig. 1979.

allgemeines Schriftsteller- und Gelehrten-
Lexicon der Provinzen Kurland, J. F. v.

Recke und K. E. Nagelsdorf, Bd. II, Mitau.
1925.

allgemeines Schriftsteller- und Gelehrten-
Lexicon der Provinzen Livland, Ehstland
und Inghland von J. F. v. Reuse und C. F.
Nagiumsay, Nachrichten und Fortsetzungen,
unter Mitwirkung von Dr. C. F. Na-
giumsay bearbeitet von Dr. Theodor
Birk, I Bd., Mitau. 1755.

durot, J. G., Den historiskisken Unnosisk
Första Thiel von Liffland unter
sinen ersten Bischöfen, oder die
Omriges diemial sacrae et civitis,
mit welche J. D. Gruber aus einem
alten Manuskript Lateinisch heraus-
gegeben, aus andern Handschriften
ergänzt und übersetzt, Halle. 1747.

Bienemann, Fr., Stadtkaufmannschaft seit in
Liv- und Estland (1783-1786), Ein
Trugbild aus den Regentemporis Skutka
nira's II, Leipzig. 1796.

Prégraphie universelle, ancienne et mo-
deme ..., t. XVI, Paris. 1796.

B[raukolz], G., F. K. Goldmisch in den Rind-
mensammlung an Stouren, Baltische
Monatschrift, Bd. I, Riga. 1862.

Beztug am historiskisken Gelehrtenlexikon,
Nordische Miscellaneen, St. XI / XII, Riga.
1796.

Ein Pringenmeister der Deutschen Hanse -
Stadt Dargatz 1767, lituanisch - deutsche
Heft II, Lissabon. 1776.

Dogiel, M., *Lexicon diplomaticum regni
poloniae et magni ducatus lituaniae*,
Tomus I, Vilnae. MDCCLXIX [1759]

Eskandt, J., Von hundert Jahren, Riga-
schen Almanach für 1865.

[Eskandt, J.], *Die Geschichte Dargatzs,*
Namen Dargatens, Tallinen 1866/67,
Dargatz. 1867.

Eskandt, J., *Baltische und russische Kul-
turstudien aus zwei Jahrhunderten,*
Leipzig. 1869.

Eskandt, J., *Litland im achtzehnten Jahr-
hundert,* Leipzig. 1876.

Kerti biograafiline ülevaade, Tallinn. 1926-28.

*Kerti linnajamdome ajalugu, I kd., Tallinn.
1965.*

*Kerti NSV ajalugu, Kirjut. A. Vassan, I kd.,
Tallinn. 1955.*

Fischer, J. B., *Beiträge und Bemerkungen
an Hrn. F. K. Sackhsch lituanisches
Mithellex, Nordische Miscellanea, Bd. II,
Riga. 1792.*

Sackhsch, F. K., *Auszüge aus den ältesten
Verordnungen für die Stadt Riga,
mit ihrem Vorwort und Anmerkungen.*

von K. H. v. Porse, Archiv für die
Geschichte Liv-, Esth- und Curlands,
mit Unterstützung der estländischen
literarischen Gesellschaft, herausge-
geben von Dr. S. v. Porse, Bd. II, Dargat.
1845.

Sadlovsk, F. K., Inhaltsverzeichnis der
litauischen Jahrbücher (1030-1761),
Mittheilungen aus dem Gebiete der
Geschichte Liv-, Esth- und Curlands,
herausgegeben von der Gesellschaft
für Geschichte und Alterthumskunde
der Ost- und Provinzen Russ-
lands, 10. Bd., Riga. 1865.

Sadlovsk, F. K., Abhandlung von litau-
ischen Geschichtsschreibern, Riga.
1772.

Sadlovsk, F. K., litauische Bibliothek
nach alphabetischer Ordnung, I, II,
Riga. 1777.

Sadlovsk, F. K., litauische Jahrbücher,
3 Bde., Riga. 1790-93.

Sadlovsk, F. K., Versuche in der lit-
auischen Geschichtskunde und
Rechtsgeschichte, Riga. 1779-85.

[Sadlovsk, F. K.], Nachricht von Wieder-
bauer des Rathhauses zu Dargat und
von der Fugelichkeit, womit den

Grundstein ~~des~~ erneuten Bauwerkes
1792 gelegt worden.

Hemming, S., hiefländische - Ehtländische
Chronica, Leipzig. MDXCVIII.

Hypd, A. W., Topographische - Nachrichten
von Litt- und Ehtland, I Bd., Pögn: 1774.

Jalund, 1836. Nr. 53.

Jelich, Chr., hiefländische Hintonia, Besall.
1655.

Jemialik etapp Ferti ajaloostallines, noort.
ja kirjut. E. Jemal, Tallina. 1840.

Jenz, F. D., Gwizze vinen Geschichte
den Stadt Dampst, Dampst. 1803.

Jesimon den von Jahr 1750 bis 1780
neustorbenen teutockea Schriftsteller,
J. S. Jemal, I Bd., Leipzig. 1804.

Juunatuffel, P., Troad, Tallina. 1867.

Porti tolluga läbi Fertiina, Fertiina
Vene kirjanduse kirjanduse [XVIII sajandi
toop - XX sajandi algus], Koost. S. Jemal,
Tallina. 1971.

Sammlung Ruonischen Geschichte des
Hemmen Collegienmather Schulen in Mos-
wro, Offenbach am Main, I Th. 1777.

[Schlegel, S.], Vermischte Aufsätze, und
Nachricht über goldene Werke, aus dicit
gestaltet von naturwissenschaftlichen Verfassern
in und um diefland, I Bd., St. III, Pögn.
1777. und II Bd., St. I, Pögn. 1790.

[Schwanke, J. H.], Nach ein Beitrag zu
Sachlenschen's lituanischen Biblio-
thek oder für Gelehrten geschichte
von Liefland, Nordische Miscellaneen,
St. XXVII/XXVIII, Riga. 1791.

Semel, H., Den alexandriniske stil ved
die "Wunders Zeit", Dangsut. 1717.

Senyshin, E., Die Katastrophen der Stadt
Dangsut, Reval. 1802.

Sitzungsberichte der gelehrten estnischen
Gesellschaft zu Dangsut 1769, Dangsut.
1770.

Tanttu, Tanttu. 1827.

Winnelmann, E., Bibliotheca hionica
historica, Berlin. 1778.

Зингерманн, А., Тезисъ Трестъ Император-
ской академии и Бюроакадемии на
апрѣ 14 декабръ 1766 года, Службеник
Генерал-Адмиралъского Офицера при
Императорскомъ Тресте воеводъ Губернатор-
ствъ, Т. XII (1807), XIV (1809), XIV (1809).

Зыте, А., Основание императорской академии
наказовъ Российской Императории
(XIX - XX гг.), Декларация соборной ген-
ералъ на X Москвитинъ наказовъ
наказовъ в Риме, Москва. 1855.

Зыне, А., Очерки истории географии в XVIII веке,
Пура. 1946.

Зыне, А., Очерки по исторической географии
Ливонии, н.т., Труды Латвийского государственного
историко-географического института, Пура. 1949.

Историко-географическое исследование
в Латвийской Трудной и Ветро-
носимой, Математический институт
национальной 50-летия образования
СССР, Пура. 1972.

Историко-географическое исследование
Европы и Америки, Москва. 1967.

История и география, историко-географическое
исследование СССР, Советская география, Москва.
1965.

Мартинсон, Д.Ф., История основания
Портленда (С. Дирингера - торговца)
Гамбургского, Ленинград. 1954.

Петраев, В.И. Географическое исследование
истории науки, Киев. 1941.
Пура, Пура. 1967.

Шаффер, А., Очерки истории географии
Землеведения. Некоторые вопросы
марксистской географической историко-
географии, Москва. 1959.

Eimused.

Eimujadatus

	lk. 2.
1. peatükse. Fr. K. Gadelenski
elu ja tegevus.	lk. 9.
2. peatükse. Fr. K. Gadelenski
ajaloo aland. Lööd.	lk. 36.
3. peatükse. Fr. K. Gadelenski
Löödi kaitseorganisatsiooni loomine ja
tegevus.	lk. 56.
4. peatükse. Fr. K. Gadelenski Löödi
ilma ja kaitseorganisatsiooni
Löödi inimesi.	lk. 65.
5. K. Tageduse kaitseorganisatsiooni
tegevus.	lk. 69.
6. K. Tageduse kaitseorganisatsiooni
tegevus.	lk. 76.
7. K. Tageduse kaitseorganisatsiooni
tegevus.	lk. 78.